

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: حسن یونسی، ۱۳۹۶

بررسی فقهی و حقوقی مسئولیت‌های اداری در نظام جمهوری اسلامی

مسئولیت از جمله مفاهیمی است که همواره درباره انسان گفته می‌شود، به محض این‌که از انسان و رفتارش سخن گفته می‌شود این مفهوم نیز برجسته می‌گردد. هر فردی که در محیط خویش، صرف نظر از هر محیطی، زندگی می‌کند، ناگزیر به نحوی با این مفهوم سرو کار دارد. گاه نسبت به خانواده‌اش و زمانی به جامعه و در همه احوال مسئول رفتار خود می‌باشد. انسان حتی نسبت به حیوانات و محیط زیست نیز مسئول است. بی‌توجهی به این مفهوم به گونه‌ای انسان را دچار خودخواهی کرده و پیوند خویش را در رابطه با عناصر و عواملی که به نحوی در سرنوشتش مؤثرند سست می‌نماید. مسئولیت‌پذیری افراد، امروزه به عنوان یک کلید واژه مهم در رشته‌های علوم انسانی از جمله علوم دینی، مدیریت، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و ... به کار رفته و هر یک از جنبه‌های خاص بدان می‌پردازند. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران گرچه از واژه «پاسخگویی» استفاده نشده اما در اصول متعددی بر «مسئول بودن» مقام‌های حکومتی تأکید شده است. در جمهوری اسلامی ایران هیچ مقام غیرمسئولی وجود ندارد و از آن‌رو که لازمه مسئولیت، پاسخگویی است، این امر بر تمامی دولت‌مردان سایه افکنده است. پاسخگویی در قانون اساسی در دو محور کلی قابل ارزیابی می‌باشد:

1. پاسخگویی نسبت به احقاق حقوقی که برای مردم قانون اساسی به رسمیت شناخته است.

2. پاسخگویی نسبت به انجام تکالیفی که متوجه دولت و مقامات دولتی می‌باشد.

از آن‌رو که تضمین برخی از حقوق ملت و عملی شدن پاره‌ای از تکالیف دولت، از عهده و توان یک مسؤول یا یک قوه از قوای سه‌گانه خارج می‌باشد و به کلیت یک نظام سیاسی و اشتراک مساعی همه قوای حکومتی مربوط است، پاسخگویی درباره این حقوق و تکالیف نیز متوجه «نظام» می‌باشد. در این پژوهش به بررسی فقهی و حقوقی مسئولیت اداری در نظام جمهوری اسلامی می‌پردازیم.

کلیدواژه‌ها: مسئولیت اداری، قانون اساسی، فقه و حقوق، پاسخ گوئی.

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۴۰۷۹۵۲۰۲۱

تاریخ دفاع: ۱۳۹۶/۰۶/۰۴

رشته‌ی تحصیلی: الهیات و معارف اسلامی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر رضا کشاورز

M.A. Thesis:

Legal and administrative review of legal responsibility

in the Islamic Republic

Responsibility is one of the concepts that is always spoken of as human beings, as soon as it is spoken of by man and his behavior, this concept is also highlighted. Anyone who lives in his environment, regardless of any environment, inevitably deals with this concept in some way. Sometimes his family and society are responsible for his own behavior and at all times. Man is also responsible for animals and the environment. Disregarding this concept, it mankind's selfishness and undermines its connection with elements and factors that somehow affect its fate. Responsibility of individuals is nowadays used as a key word in humanities such as religious sciences, management, psychology, sociology, political science, and so on. In the Constitution of the Islamic Republic of Iran, although the word "accountability" has not been used, many principles emphasize the "responsibility" of government officials. In the Islamic Republic of Iran, there is no unrelated authority, and because responsibility is accountable, it affects the entire government of men. The accountability of the constitution can be assessed in two general directions:

1. Responding to the legal rights recognized by the people of the constitution.
2. Responsiveness to the task of the government and government officials.

Since the guarantee of some of the rights of the nation and the realization of some of the duties of the state is beyond the authority of a responsible or a power of the tripartite, and to the totality of a political system and the sharing of efforts of all government forces The answer to these rights and duties also applies to the "system". In this research, we study jurisprudence and legal responsibility of administrative responsibility in the Islamic Republic system.